

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ז אדר ב' תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות כג | דף הכולל: מגילה לב.
דף היומי בהלכה: מסעיף ו' עד סעיף ז'.
מוסר: חפץ חיים - כלל ג' אות ז' עד סוף כלל ג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער עבודת האלוקים פרק ט' והכין לך לצורכך שני יועצים' עד סוף פרק ט'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מדהים: איך הגיע יאנוש מסטאניסלב לבית כנסת ברחובות? | מה מחפשת צורה של גדי במצחו
של בחור ישיבה? | איזו סגולה טמונה בלימוד פרק 'העור והרוטב'? | 2369

הסיפור היומי

לאחר התפילה המתין "ואווע" לזקן. "מהיכן אתם?"
שאל. "מסטניסלאב", ענה הקשיש. "האם הכרת
את הרבי מאטיניע?" שאל בהתלהבות. "בוודאי",
ענה הזקן, כשחיוך דק ומסתורי על שפתיו...

סיפור מופלא שנחשף בפגישה אקראית עם קשיש יהודי בבית כנסת בעיר רחובות

עין בוחנת וחריפת מבט הייתה לו לואווע. קלט אנשים ברגעים ספורים. אכן מיד לכדה עינו דמות שעוררה את התעניינותו. היה זה יהודי קשיש והדור פנים שזקן לבן צחור יורד לו על פי מידותיו, ועיניים תכולות מאירות את פניו. מראהו מסגיר יהודי מיוצאי הונגריה אשר כבר מתגורר בארץ שנים לא מעטות, אך עדיין שומר על מקוריותו וטרם התערה דיו בסביבה הארצישראלית. הוא ישב ואמר את ה"קרבות" שלפני התפילה ברוב רגש ובנחת כמונה מטבעות זהב.

ואווע סקר אותו במבט עינו החריפה. כבר ראה דמויות רבות בשנות חייו הרבות, ובאותו יהודי היה משהו שמשך את תשומת לבו. ערנות וחיות שלא כפי גילו. נראה היה שתפילתו נאמרת, כאלו זו לו הפעם הראשונה להתפלל לפני הבורא. ומאידך המילים חתוכות היו וברורות ויצאו מפיו כמרגליות מלוטשות. בלבו גמלה החלטה לתפוס עימו שיחה אחרי התפילה.

לאחר התפילה המתין ואווע לזקן. כדרכם של יהודים שבאו מן הגולה הרחוקה התעניין למוצאו. "מהיכן יהודי?" שאל.

הרב יאיר וינטטוק

החסיד רבי זאב מעכלוביטש הידוע יותר בכינויו "ואווע" היה שם דבר בחסידות ויז'ניץ. לפני ארבע עשרות שנים ומעלה, כשהיו מזכירים את השם "ואווע" היו האוזניים מתחדדות והעיניים בורקות. ידוע ידעו כי עוד מעט ישמעו ווארט חסידי מחמם לבבות, אמרה בוערת טבולה בדשן ביתם של אחד מאדמו"רי השושלת, החל מרבי מנחם מנדל מקוסוב בעל "אהבת שלום" ועד לרבי האמרי חיים זיע"א. או סיפור חסידי אנין טעם ומעודן. גם בלי להזכיר את שם משפחתו ידעו כולם למי הכוונה. כי "ואווע" היה רק אחד.

אף סיפורנו דנו, הוא מאוצר סיפוריו של אותו חסיד ישיש, מנפילי דור העבר.

באותו יום נקלע ואווע לעיר רחובות. הוא נכנס לבית הכנסת כדי להתפלל תפילת מנחה. בית הכנסת היה מעט שומם, עוד לא התאספו המתפללים. התיישב ואווע לומר פרקי תהילים. בין לבין הציץ לעבר המתפללים לראות האם כבר הגיעו עשרה.

קורא את השם מתוך הכתוב ורואה מה שרואה. מצא הדבר חן בעיניהם של הערלים, ואף הם חפצו להיפקד בישועות ורפואות. החלו לתת לרבי קוויטלאך עם 'פדיונות' כמנהגי יהודים חסידיים. האדמו"ר רבי חיים קיבלם בסבר פנים יפות כשהוא קורא את הקוויטלאך בתשומת לב והיה מעתיר בעדם.

לא ראשון היה רבי חיים בהנהגתו זאת. אדמו"רים רבים היו מקבלים גם גויים בתוך הבאים מפני דרכי שלום, ומסופר על הרבי הקדוש מהר"א מבעלזא כי עוד בטרם עלה ארצה, פעם שאל מי ממתין בחוץ, וענו לו "יהודי וגוי" הורה להכניס את הגוי לפני היהודי, והסביר כי לאחר שהגוי נכנס, היהודי הגרוע ביותר יראה בשמים יותר טוב ממנו ונקל יהיה לפעול בעדו ישועה...

יאנוש אורבן שירך את רגליו ברחוב וראשו מלא הרהורים. לקנות את היער? לא לקנות? הספקות רבים ועליו להתייעץ עם בר סמכא. מי יוכל לעזור לו? רק הרבינר היהודי! יאנוש אורבן היה אחד הגויים שראה ברבי חיים מאטיניע איש מורם מעם, קדוש שכדאי לקבל את ברכתו ועצתו. לפני כל צעד מסחרי משמעותי נועץ תחילה ברבי.

הערלית שלו, ראתה את הדבר בעין רעה. מה יש לך לחפש אצל רבינר יהודי? הייתה שואלת ברתחה, וכי חסרים אנשים מאומתנו איתם ניתן להתייעץ? הנה עו"ד קרולי טאקאץ, שועל פיננסי של ממש, בקי ומכיר הוא את כל שוק העצים. אמנם נותן עצותיו בשכר, אבל גם הפדיונות היפים שאתה מעניק לרבינר היהודי אינם דמי כיס.

אבל יאנוש לא היה מוכן לסגת. "אינך יודעת מה את סחה", טען בהתלהבות רבה כמו חסיד מקורי, "כשהרבינר נותן עצה הוא רואה את כל מה שהולך בשמים. הוא יודע היטב מה נגזר, ואם יש סיכוי לתהליך. כשאני עושה עסקה בברכתו, אני בטוח שהיא תצליח. ברכת הרבי היא לא ברכה, אלא כמעט הבטחה. בעוד קרולי חושב רק על כספו, וגם העצות שהוא נותן, איכותן משתנה לפי כמות המצלצלים שנותנים לו. ולא אחת הוא ממש מייעץ לרעה. כשיש לו ניגודי אינטרסים".

וכך היה נוסע יאנוש מדי חודש בחודשו לבית הרבי, כשהוא עמוס מכל טוב. אווזים ותרנגולים חיים, ולא מעט תבואה. כל זה עבר לידי הרבנית שהייתה מכינה מהם אוכל לכמה שבועות. גם במוח הגויי שלו יודע הוא שהשקעתו אינה יורדת לטמיון. הברכות שמקבל מהרבי עודפות את ההוצאות עשרות מונים.

באחד הימים הבאים הגיע יאנוש לבית הרבי בשעות אחרי הצהריים. הוא התקבל בסבר פנים חביבות בבית הרבי. הגבאי הכניסו פנימה ורבי חיים שמע את שאלתו בקשותיו בתשומת לב. הוא ייעץ לו מה לעשות בדבר היער הנידון וברכו בהצלחה מרובה. כשעמד לצאת ולהיפרד לשלום מלווה בברכתו של הרבי, כמנהגו תמיד, הופתע מאד. "אל תלך הביתה", ציווה הרבי. "לא ללכת הביתה? למה?" התפלא יאנוש.

"מוצאי מהעיר סטניסלאב" ענה הקשיש, ולא ידע כי בשלוש מילים אלו הצית את כל חושיו של ואווע. חיוך רחב עלה על שפתיו. "מה אתה שח! אתה מיוצאי סטניסלאב?".

"גם אתה מסטניסלאב?" עתה הגיע תורו של היהודי המקומי להתלהב. "לאו דווקא, אבל אם אתה מגיע משם, אולי הכרת את הצדיק הקדוש האדמו"ר רבי חיים מאטיניע?"

"בוודאי, הכרתיו מקרוב", ענהו הזקן בענוות חן וחיוך דק נמתח על שפתיו. עיניו נצצו בברק זכרונות.

"אם כך, אולי יש לך איזה סיפור יפה מאותו צדיק? חכך ואווע את ידיו זו בזו מרוב התרגשות כשכולו צפייה להתגשמות משאלת לבו.

"אכן כן, סיפור נפלא ביותר יש באמתחתי" אמר הקשיש ומיד החל להעלות את זכרונותיו.

דמות פלאים היה האדמו"ר הצדיק רבי חיים האגר מאטיניע זיע"א, בנו של האדמו"ר הרה"ק רבי ברוך מויז'ניץ זיע"א ואחיו של הרה"ק רבי ישראל מויז'ניץ בעל "אהבת ישראל". שמו נודע בשערים כעילוי גדול, ועוד בהיותו בן י"ג כבר נסמך להוראה על ידי גדולי הדור, כמו רבי יצחק אהרן איטינגע מלבוב, רבי יעקב יעקלי וויידנפלד מהרימלוב בעל שו"ת כוכב מיעקב (אביו של הרב מטשעביץ) ורבי יצחק שמעלקיש המכנה אותו "נר ישראל, עטרת הגולה".

בשנת תרנ"ג החל לכהן כאדמו"ר בעיר אטיניע הסמוכה לסטניסלאב. אלפים רבים נסעו אליו מכל עבר לקבל ממנו ברכה עצה ותושיה. שמו יצא למרחקים כפועל ישועות, ולמרות שרוב שעות היממה היה שקוע בלימוד תורה, ובכשרונותיו העצומים וחרפותו העילוית היה מחדש חידושי תורה מופלאים, הנה גם חלק העבודה שלו לא התכהה ולא נחלש כיו-הוא-זה בגלל שקיעתו המוחלטת בתורה, ולא באו שני אלו על חשבוננו של זה. עת שדמותו מאירת הפנים היתה עוברת ברחוב עמדו הכל, גויים ויהודים כאחד והביטו בו במורא ובהדרת כבוד.

בעת מלחמת העולם הראשונה נמלט האדמו"ר מעירו אטיניע שם נשקפה לו סכנה, ועבר לסטניסלאב הסמוכה המוגנת יחסית. גם שם המשיך בעבודתו כמקודם. לא עבר זמן רב ושמו הטוב נתפרסם בעיר והכל החלו נוהרים אליו ונמשכים אחרי דמותו המופלאה. לא רק היהודים אלא גם גויים רבים תושבי העיר החלו להאמין בו ובכוח קדושתו הנשגבה. "דער וונדער ראבינר" (הרבי מחולל הניסים) קראו לו. ולא רק יושבי העיר סטניסלאב זרמו אליו בהמוניהם. אלא אף הכפריים הנבערים מכפרי הסביבה החלו לפקוד את ביתו כדי להתייעץ עמו על כל צעד ושעל בחייהם.

ראו הגויים כי היהודים מקפידים לתת לרבי פתק בהיכנסם אליו, עמדו ושאלו מה טיבו של פתק זה. הסבירו להם היהודים עניינו של "קוויטל" שבו רושמים את שם המבקש ושם אמו, והרבי

הרבי עשה תנועה בידו כמו אומר, יש לי סיבה.
"אז מה אעשה?" לא הבין יאנוש.

"הישאר נא בבית" הורה הרבי, "שב נא בחדר הסמוך".
"האם אני יכול לשאול את הרבינר הקדוש עד מתי עלי
להישאר כאן?"

הרבי ענה במילים מדודות, "תחכה קצת עד שאומר לך ללכת".
מילותיו של הרבינר היו לו כחידה סתומה. אבל יאנוש כבר
למד לדעת שהרבינר יודע היטב מה הוא מדבר. הוא התיישב
בחדר הקבלה מופתע מאד. מעולם לא ביקש ממנו הרבי להאריך
שהותו. וכי מה יש לו לעשות שם אחרי שהשלים את משימתו?
הבית היה גם כן מלא ועמוס באנשים. אבל יאנוש היה אדם
נוח וממושמע. גם כבוד הרבי היה גדול בעיניו, לפיכך לא חשב
להתנגד. יאנוש היה סקרן לדעת על מה ולמה הרב מעכבו. אולי
הוא צריך את עזרתו באיזה פרט חשוב, אין לי סיבה אחרת להבין
למה הוא מעכב אותי. אם כך ברור שעלי לחכות, חובה עלי להשיב
לרבי טובה על כל הטובות שגומל איתי.

יאנוש נכנס לחדר הקבלה כשהוא מחפש לעצמו מקום
לשבת. יושב הוא ותר את הסובב, מחפש לעצמו במה להעסיק
את עצמו. אילו היה יהודי יכול היה לשבת ולומר פרקי תהילים,
או ללמוד דף גמרא ומשניות. או אפילו לשוחח שיחות קודש עם
יתר האנשים. כך לא היה חש בזמן החולף בעצלתיים.

אחרי שעה ארוכה נמאסה עליו הישיבה הבטלה. הוא לא מבין
למה הרבי לא אומר לו ברורות מה הוא צריך ממנו. ימתין נא
הקהל בסבלנות עד שהרבי ידבר איתי ויאמר לי מה הוא רוצה
ממני. הוא ניגש לגבאי שעמד כזקיף ליד פתח החדר כשהוא
שומר על הסדר. "אמור נא לרבינר שאין לי סבלנות לחכות. אם
הרבי רוצה לומר לי דבר מה, יכול הוא לומר כעת. חבל על השעות
היקרות שנסרפות בחוסר מעש".

הגבאי ניגש אל הקודש פנימה לברר מה עליו לעשות.
- "אמור ליאנוש שימתין עד שאקרא לו. לא שכחתיו אפילו
לרגע קט".

וכך עוברות עוד מספר שעות. הקהל מתחיל להתמעט ועדיין
אין רמז קל שהרבי מתכוון לדבר עם יאנוש. השעה כבר מאוחרת
מאד. הוציא את שעון הזהב מכיס האפודה והציץ במחוגים
הארוכים. כבר אחרי 10 בלילה! יאנוש מתחיל לפהק ועיניו
מבקשות להיעצם. בכל ערב בשעה 10 בדיוק הוא שוכב לישון!

אחרוני החסידים כבר יצאו את החדר. חדר הקבלה שומם,
ודלתו של הרבי נעולה. יאנוש חש כנמר בסוגר. הוא משוטט כעוס
בחדר, הלך ושוב. לא מבין מהי סיבת העיכוב. הרבי כבר יכול
היה לדבר איתו על כל נושא שבעולם. איש מהקהל לא היה רוטן.
למה הוא עדיין מתעכב. מחשבת כפירה כמעט עברה במוחו.
אולי אשתו צודקת. בשביל מה הייתי צריך את כל הצרה הזאת?
הרי יכולתי לחזור כבר מספר פעמים לבית. ואילו עתה אצטרך
להיטלטל בדרכים בתנאים לא נוחים, כשחשכה עבותה תאט את
תנועת הסוסים, ואולי אפילו מעט סכנה נשקפת לי.

מחשבות נרגזות נעו הלך ושוב במוחו הסוער כאשר נפתחת
לה הדלת בנחת, ודמותו הקדושה והמאירה של הרבי נראתה
במלוא הדרה חוץ לחדר. הוא פונה אליו. "יאנוש, יכול אתה כעת
לשוב לביתך".

יאנוש נותר משתאה והלום. "האם הרבי לא רצה ממני דבר?
שאל. חשבתי שהרבי רוצה לדבר אתי, אולי צריך את עזרת".

"לא, כלל לא. סע לביתך לשלום, וברכת ה' תלווה אותך בדרך,
ובכל דרכי הפרנסה", השיב הרבי כשחיוך חם מאיר את פניו.
יאנוש יצא לדרך כשכולו מבולבל. הוא לא מבין את הרבינר.
מאיך לא פקפק לרגע שברכתו תלווהו. כל הדרך נסע בלב מלא
חששות. איך תגיב אשתו על איחורו המופלג. האם לא תשפוך
עליו את כל מררתה? גם בימים כתיקונם אינה מרוצה מביקוריו
אצל הרבינר. מה יאמר לה? איך יתרץ את הוראתו התמוהה של
הרבי. חשש כבד מילא את לבו כי זו הפעם האחרונה שנסע אל
הרבינר. היא כבר תנעל בפניו את כל הדלתות...

כשהגיע סמוך לביתו עמדה אשתו הגויה בפתח הבית. אבל
פניה לא היו כעוסות כלל. אדרבה, ניכר היה עליה שהיא מאד
נרגשת. יאנוש התקרב לבית וכשראתה אותו פרצה בבכי סוער.
"אתה חי! אתה חי! איזה נס! אני לא מאמינה".

"מה קרה" נדהם יאנוש, "וכי למה לא אחיה?"
"אין לך מושג מה קרה", ענתה כשכולה מבולבלת. "אני לא
יודעת איך להסביר לך, תיכנס פנימה לחדר שינה ותראה כמו
עיניך".

יאנוש נכנס פנימה והלך לחדר שינה. עיניו נקרעו לרווחה
למראה הזוועה. מעל מיטתו תלויה היתה נברשת נחושת כבדה
שתחתיה מחודדת. משולבת דלתות זכוכית קריסטל עבה.
בתוכה היה תוקעים מדי ערב כמה נרות להאיר את החדר עד
שתיפול עליהם שינה. הנברשת השתלשלה על שרשרת שתלתה
על יתד ברזל הנעוץ בתקרה, והנה כעת היא לא מעל מיטתו אלא
מוטלת במיטתו, על הכרית שלו, והזכוכית העבה מנופצת לשברי
שברים.

"מה קרה?" זעק נרגש.
"ישנתי במיטה שינה עמוקה", ענתה נסערת כולה. "פתאום
אני מתעוררת למשמע קול נפץ אדיר. הנברשת הגדולה התנתקה
מהוו המחבר וצנחה בדיוק במקום בו אמור להימצא ראשך
בשעה הזאת. אילו היית במיטה לא היית שורד. כמה שאני שמחה
שהתעכבת בדרכים ולא חזרת הביתה".

יאנוש לפת את ראשו בשתי ידיו. רק כעת ירד לעומקה של
ההוראה התמוהה והבין את הנס הגדול שחולל עמו הרבינר
המופלא. שעת כניסתו למיטה הייתה קבועה, בשעה עשר. הוא
היה דייקן להפליא בשעות השינה שלו. כמעט אף פעם לא אירע
שאחרי עשר בלילה היה מחוץ למיטתו. אין ספק שאם היה חוזר
בזמן - הנברשת המחודדת היתה מוחצת את ראשו והוא לא היה
כעת בין החיים.

שאינו בן ברית. אם כך דתו היא בהכרח דת האמת, ומה לי לחפש בדת? דבר זה עוררני ללמוד יהדות ואחרי זמן קצר להתגייר ולהיות יהודי אמיתי".

(תשוח"ח למוסר הסיפור, הגה"ח רבי אברהם אביש האגר שליט"א, ראש כולל "פאפא" בירושלים עיה"ק, ששמע את הסיפור מפי רבי ואנוע מעכלוביטש זצ"ל).

(גיליון אהל מועד - לעלוב)

החסיד ר' ואווע היה אחוז התרגשות. זה נכון שהרבי מאטיניע היה מקבל נכרים, ואף קורא את הקוויטלאך שלהם. אבל לחולל מופתים כאלו עבור נכרי?!

"מניין לך הסיפור הזה?" שאל את הזקן.

הזקן חיך, "אני בעצמי הוא בעל המעשה", השיב.

"מה?" נזעק ר' ואווע. "אתה הוא יאנוש אורבן?"

"אכן, אכן" נענע הקשיש בראשו. "בזכות מעשה זה התעוררת לחשוב, אם רבינו יהודי יכול לפעול כאלו ניסים אפילו עבור אחד

הסיפור היומי

כשנמשך הדבר עוד יום ועוד יום, הבין הבחור שמשוהו אירע אצלו. הוא פנה לביתו של מרן הגר"ח זצ"ל לשאול בעצתו כדת מה לעשות. מיד שנכנס, הביט בו מרן זצ"ל וזעק...

צמא מאד, אבל רצה להשקיט צמאו במשקה חשוב, ושתה כוס חלב. מיד אח"כ נזכר שהוא רק כשעה-שעתיים אחר אכילת בשר, אבל כיון שרצה 'לחזק את עצמו' במצבו זה, הלך כלמדן ותיק לברר את כל השיטות בענין המתנה בין בשר לחלב, ויצא לו בלימודו, שבאמת אף שהשו"ע (סי' פ"ט) פסק להמתין מעיקר הדין שש שעות, אבל הרמ"א שם, אף שמסיק להחמיר על שש שעות, כתב שאינו אלא מחמת המנהג ולא מעיקר הדין. וכמו כן יש פוסקים המקלים לקטנים, וכן מקלים לחולה ויולדת בפחות משש שעות.

הבחור גם החל לפלפל בטיב הלמדנות שבו, שעצם בשר עוף הרי אינו אלא מדרבנן, וחיוב המתנת שש שעות ג"כ אינו אלא מדרבנן, וא"כ הרי יש כאן תרי דרבנן... כך 'חזיק' את עצמו שלא עשה בזה איסור גמור...

אבל אחר שכבר 'חזיק את עצמו', לא הסתפק בזה, לא רצה שיהיה בזה רק ענין של 'הוראת שעה', אלא רצה לחזק עצמו שאין שום בית מיחוש אם ינהג לעצמו תמיד להמתין רק כשעה ותו לא, כך יצא לו מ'למדנותו'.

אבל כנראה מר' חיים לא הצליח להסתיר את זה...

וידוע שהדברים מפורשים בזה"ק פרשת משפטים (ח"ב קכה.): "תו אשכחן, דכל מאן דאכיל האי מיכלא דאתחבר כחדא, או בשעתא חדא או בסעודתא חדא, ארבעין יומין אתחזיא גדיא מקלסא בקלפוי" - פירוש: מי שאוכל בשר בחלב ביחד, או בשעה אחת או בסעודה אחת, ארבעים יום נראה עליו צורת גדי מקולס. וכן איתא בספה"ק 'אמרי נועם' (מועדים, יום ה' דפסח) וז"ל: "ולזה איתא בזוהר הקדוש העונש של בשר בחלב, מראין אותו קליפה בצורת גדי", ע"כ. אבל צריך עינים נקיות לראות את זה, וכשאדם דבוק כל כולו בתורה הקדושה והוא לומד בטהרה, הוא מזדכך כולו ויש לו עינים לראות.

לפנינו סיפור נורא מהגר"ח זצ"ל, שסופר למערכת גיליון 'קנין תורה' - תולדות אהרן, ע"י החברותא של בעל המעשה.

המעשה אירע עם בחור מצוין בישיבה שלמד בהתמדה גדולה, ועשה חיל בלימודו. חבריו היו מעידים שבעידית בישיבה, החברותות שלו היו המגידי-שיעורים שהכינו יחד עמו את השיעור, המשגיחים קבעו על פיו זמני הישיבה, ושעון התלוי בקיר הישיבה נקבע לפי נוכחותו בישיבה... בקיצור, הבחור היה ה'שפיץ' שבישיבה, "דער בעסטער בחור פון ישיבה". לא היה סדר שהיה חסר בישיבה. אם היה חסר, ידעו כולם שיש להתפלל על בריאותו. בלי סיבת בריאות מיוחדת או חתונה של אחיו וכדומה, לא היה חסר בשום סדר. המגידי שיעורים השתעשעו עמו בלימוד, וכמובן הוריו שבעו מלא חפניים נחת דקדושה ממנו. גם מדותיו היו להפליא, והתמסרותו לבחורים חלשים גם זו היתה לשם דבר.

יום אחד, הבחור מרגיש שהראש סתום, לא מצליח ללמוד. נו, כבר שמענו כזאת, שמגיע יום אחד שלא הולך כלום. אבל כשנמשך הדבר יום נוסף, ושוב עוד יום ועוד יום, ראה הבחור שמשוהו לא כהוגן ארע אצלו, יש איזו 'סתימה' שיש לפתחה בהקדם.

מה יעשה אדם בכהאי גוונא? הולך אצל חכמים ויחכם. פנה לביתו של הגר"ח קנייבסקי זצ"ל לשאול בעצתו כדת מה לעשות. מיד שנכנס לביתו, והגר"ח הסתכל עליו, זעק מיד: "לא תבשל גדי בחלב אמו" - - -

הבחור נבהל, הלך לדרכו והתבונן מה חטא בענין בשר בחלב, אך לא היה צריך להתאמץ לזכור שלאחרונה נזנח אצלו מאד מה שמובא בפוסקים להמתין שש שעות בין בשר לחלב, ומעשה שיהיה כך היה:

פעם השתתף בחתונת חברו וידיד נפשו, והיו שם מאכלים שונים, ובין השאר אכל בשר עוף. לאחר כשעה חזר לביתו, והיה

בית ויזניץ העולמי - מבחן ראשון ומשא חיזוק מאת נשיא דרשו הגר"ד הופשטטר שליט"א

צפו: גלרית תמונות מהמבחן הראשון של הדף היומי בהלכה בבית ויזניץ' העולמי

יש לו חולי בעיניים, מה יעשה מידה כנגד מידה לרפואתו? - "אם תלמיד חכם הוא, ילמד מסכת נגעים, שנגעים שייך לעיניים, שהרי אם כהו עיני כהן אינו רואה את הנגע"

מרתק: המרשמים של מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל לרפואת אברי הגוף השונים ע"י לימוד תורה

י' כסלו תשס"ד. אמרתי קמיה רבנו: הנה אנו שומעים כאן תמיד לצרכי רפואה - ללמוד את הדבר שכנגדו; לדוגמא, לכאבי רגלים ללמוד הל' חול המועד, ורבנו מכנה רפואות אלו 'רגל ברגל'; לבעיה באברים הפנימיים - ללמוד הלכות טריפות; כאב שיניים - ללמוד הל' בכורות במס' בכורות. ולכאורה תמוה - הרי אין מתרפאין בדברי תורה?

והשיב: "זה לא לרפואה בדברי תורה. זו זכות התורה" [א.ה. והרי אמרו בגמרא עירובין נד. החש בראשו יעסוק בתורה וכו', הרי שמותר, נצרך ומועיל].

אמרת: אחד שהיו לו כאבי רגלים, ורבנו אמר לו שילמד הל' חוה"מ, וכתב לי שלומד כמעט כל יום מעט קיצור הלכות חול המועד ולא נהיה יותר טוב. אפשר שזה מחמת שלומד רק 'כמעט' כל יום? והשיב: "שילמד הל' חול המועד ויבוא להיבחן אצלי". במקרה אחר של בעיה ברגל שחזרה על עצמה, אמר רבינו: "ילמד כיצד הרגל בבא קמא - גמרא רש"י תוס".

בני משפחה אחת יש להם בעיה עם גב, מה יעשו? - "כתוב בשם האר"י על אחד שכאב לו הכתף והגב שם, אמר לו האר"י משום שלא נזהר מלדבר דברי תורה בין מים אחרונים לברכת המזון, כי תכף לנט"י ברכה - ו'תכף' זה תיבת 'כתף'. תאמר להם שדבר ראשון יזהרו בנטילת ידים ושלא לדבר בין נט"י במים אחרונים לברכת המזון".

יש לו חולי בעיניים, מה יעשה מידה כנגד מידה לרפואתו 'עין בעין'? - "אם ת"ח הוא ילמד מס' נגעים, שנגעים שייך לעיניים, שהרי אם כהו עיני כהן אינו רואה את הנגע".

ט"ז כסלו תשנ"ט, בחור עם סכנת עיוורון בעין שואל מה לעשות לחיזוק - "שילמד דף היומי".

יום א' שמות ט"ו טבת תשס"ט. בחור יש לו דלקת ביד והרופאים אינם יודעים את הטיפול בזה, מהו 'יד ביד'? כאן הרי הוא לא שייך לצדקה, כי הוא סמוך על שולחן אביו? - "צדקה שאביו לא נותן פגעה ביד בנו".

אמרנו, שאותה דלקת יש גם לאביו כשנה, והוא נותן מעשר ויותר ממעשר, ויד האב עדיין לא נרפאה. "הרי שיש להם דברים אחרים המעכבים לו את הרפואה, ואם רוצה להרבות בזכויות כדי לקוות לרפואה, כיון ש'יד' בדרך כלל קאי על צדקה, שילמד היטב

"וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע" (ויקרא י"ג, ג')

סיפר הגר"א מן שליט"א ('כל משאלותי'): ילד תושב מונסי סבל מבעיה ברגלו הגיע עם הוריו למרן הגר"ח קניבסקי (שליט"א) [זצ"ל]. מרן בירכו ברפואה שלמה. שאלתי: מה יעשה משהו מיוחד ברגל, שיהיה זכות לרגל? רבנו השיב: "ילמד הלכות חול המועד".

ההורים חשבו שרבנו לא שמע היטב, וחזרתי ושאלתי - אבל משהו ששייך ישירות לרגל, מה יעשה? שוב אמר רבינו: "שילמד הלכות חול המועד". ואז פתח וסיפר: "היו נשים חרדיות שעובדות בבנק שקיבלו כאב ברגל. שאלתי האם הן עובדות בחול המועד והשיבו שכן, אמרתי להן שיפסיקו לעבוד בחול המועד, והם שמעו והפסיקו לעבוד, והכאבים הלכו להם ונעלמו.

"ומה ענין כאבי רגלים לחול המועד? - זה ירושלמי מפורש ספ"ד דמעשר שני: 'חד בר נש אתא לגבי רבי עקיבה, אמר ליה חמית בחילמאי רגלי קטינא [ראה בחלומי שקטעו רגלן]. אמר ליה, דמועדא מייתי ולית מיכל קופד [הפיתרון הוא, שיגיע המועד ולא תמצא בשר לאכול]. אתא חד חורן לגביה, אמר חמית בחילמאי רגלי מסובלא [ראה שרגלו שמנה]. אמר ליה, מועדא מייתי ואית לך קופד סגי' [יהיה לך הרבה בשר לרגל]. ובמדרש איכה פרשה א' הוסיף: מנה ידע? והשיב המדרש - כיון שמועד הוא רגל - וזהו 'רגל ברגל' (כלשון הפסוק בדברים יט כא). דאה"נ בחז"ל גם יום טוב נקרא רגל, אלא שנקרא גם חג, אבל חול המועד נקרא רק רגל, אם כן יותר מתבטא הדבר בחול המועד. ולכן אני אומר הלכות חוה"מ ולא הלכות יום טוב".

שאלתי: הנה פלוני חולה ברגלו ה' ירפאו, והוא גם מתחנן לרפואה, אלא שאינו עובד בחול המועד? השיב רבנו - "שילמד הלכות חול המועד".

לאחר כמה ימים, רבנו נכנס לחדרו, ראה אותי, פתח ואמר: "אפשר שלדברי חז"ל הנ"ל יש רמז בפסוק 'יד ביד רגל ברגל' (דברים יט כא), פירוש: אם קיבל עונש ברגל, זה מחמת שעשה עבירה ברגל. ואם נאמר כן, מה הוא 'יד ביד'? יש לומר, שאם לא נתן צדקה ביד נענש ביד, וכל כהאי גוונא".

במוצאי שבת פר' ויגש ז' בטבת נכנסתי להגאון הצדיק המקובל ר"א וינטרויב זצ"ל וסיפרתי לו כל הנ"ל, וחיך חיוך רחב, ואז הוסיף ואמר: "בסתרי תורה יש לזה שייכות, ובלי להיכנס לפרטים". עכ"ל.

הלכות צדקה". ואמרת שקשה לו ללמוד בשולחן ערוך בעין עם הנושאי כלים, והסכים רבנו שיוכל ללמוד הלכות הצדקה בספר חכמת אדם.

קיץ תשס"ט. בישרתי לרבנו שפלוגי הבחור שכאב לו היד ורבנו אמר שילמד הלכות צדקה - 'יד ביד', ולמד, באמצע עסק לימודו בהלכות הללו נעלם הכאב כלא היה. אמר רבנו בשמחה רבה: "ברוך השם!"

בחור שואל, יש לו כאבים בשן ולא יודעים מה זה. הרי כתיב 'שן בשן', מה חטא בשן שיעשה כנגד זה לרפואתו? - "הענין אצלו שייך למאכלות אסורות". שאלתי: מדובר בבחור יר"ש? "אז תשאל אותו האם מקפיד על מים אחרונים, ששייך לאכילה". ואכן שאלו את אותו בחור, ואמר שהוא מדרום אפריקה, ורבו שם אכן אמר לו שיכול לנהוג כהיש אומרים שבשולחן ערוך שאין כיום חיוב מים אחרונים. סיפרתי זאת לרבנו והגיב: "אם כן שיקפיד על מים אחרונים".

בחור שאלני שיש לו פצעים בפנים, וזה דבר ששכיח, מהו 'פצע תחת פצע' - "יש גמ' בשבת לג, 'כל הממרק עצמו לעבירה חבורות ופצעים יוצאים בו', אבל איני יודע אם זה שייך לבחור ישיבה, וצריך לחשוב ולהתיישב בדבר האם לומר לו את ה"ל".

אח"כ החל רבנו לדבר מעניין הפסוקים, שלפעמים כתוב 'תחת' - 'פצע תחת פצע', ולפעמים לא, והאריך לבאר. אח"כ אמר: "עין בעין לפעמים אפשר שזה מידה כנגד מידה, מה שלא עסק בעיון התורה לקה בעין. ואע"פ שהעיון בתורה הוא במח ובלב, הנה בגמ' בב"ב נאמר 'בן אין לו - עיין עליו', ושם הוא 'אין' לו - עם אל"ף, כל שכן הכא עם אות עיין, שנכלל בזה גם 'עייין' עליו. שאלה שנשאלה בסתמא: האם אפשר לי ללמוד הל' חוה"מ בשביל חברי? - "הוא בעצמו צריך ללמוד, ולא שייך שאחר ילמד בעבורו".

שאלתי: נכדו של רבנו מתאונן שכואב לו הרגל, האם ללכת לרופא? - "שילכו לרופא, אבל בינתיים וקודם לכן, שהוא ילמד הלכות חול המועד". המדובר בנכד שהוא כבן 6, האם ללמוד עמו מ"ב? - "שאביו ילמד אותו חיי אדם, זה קל גם לילדים".

ילדה בת ג' יש חשש שיורידו לה רגל, מה יעשו 'רגל ברגל'? - "שאביה ילמד כיצד הרגל גמרא רש"י ותוס". שאלתי: הוא מאד עסוק עמה, האם סגי שהסבא ילמד למענה? - "אם זו בת הבן, בני בנים כבנים - ויכול הסבא ללמוד בעדה, ואם בת הבת, לא מהני" ("עי' ירו' יבמות פ"ו ה"ו ובבבלי יבמות ס"ב ס"ל דגם בת הבת, וצ"ע).

שתי מחותנות, ויש לשניהן מחלה בכבד וניתוח באותן ימים. מה יעשו? - "שבעליהן ילמדו הלכות טריפות". שאלתי: אינני בטוח שהם יודעים באיזה חלק שו"ע נמצא הלכות טריפות... האם סגי שבניהם ילמדו? - "כן".

אשתו עברה ניתוח לב ועתה מעוברת, מה יעשה הבעל זכות

לעיבור שילך כשורה? - "שילמד הלכות טריפות". ילד קיבל אירוע מוחי והרופאים אומרים שבגיל כזה אירוע מוחי הוא פלא, מה יעשה מדה כנגד מדה? - "שאביו ילמד הלכות טריפות".

אשת ראש ישיבה ת"ח גדול בגייטסהד באנגליה, חולה במחלה הידועה בדם, ועדיין יש להם ספק האם זה במח עצם, והם שואלים מה יעשו הבחורים לרפואתה? - "שילמדו בשולחן ערוך הלכות דם". האם כל הישיבה 110 בחורים ילמדו, או רק בני השיעור שלו, 60 בחורים? - "איך שיעשו יהיה טוב. וגם אם זה במח עצם רח"ל, כל זה שייך לדם, 'בין דם לדם' ושילמדו הלכות דם".

נערה בת 16 ששערה נושר, מה יעשו משהו 'שיער בשיער'? - "שאביה ילמד מסכת נגעים בסדר טהרות".

פלוגי שעמדו לקטוע לו רגל ורבנו אמר לו שילמד הל' חוה"מ, וכך עשה וב"ה ניצלה הרגל, ועתה התגלה בריאות המחלה, מה יעשה כעת? - "ביור"ד הל' טריפות מס' ל"ה ואילך יש סימנים בהל' ריאה, ילמד הה' סימנים האלו".

לבעיה בכליות, מה יעשה? - "באימורין נכלל הכליות, שילמד ברמב"ם הל' הקרבת קרבן".

קיבל מחלת 'קרון' במעיים, מה יעשה מדה כנגד מדה? - "ילמד מסכת בכורות". [א.ה. בתקופה מסוימת אמר רבנו על כמה מחלות בגוף האדם, 'שילמד מסכת בכורות', ובתקופה שאחר כך אמר מסכת ערכין].

לבחור יש בעיה במעיים ושאל במה להתחזק, ורבנו אמר לו שילמד הל' טריפות אבל הוא טוען שאין לו טעם בלימוד הזה? - "אדרבא, זה יותר זכות. שילמד הגמרא ואח"כ השולחן ערוך".

סובל מעצירות, מה יעשה? - "אחד שאלני כי סובל מעצירת מעיים, מה יעשה, אמרתי לו שילמד החובל, כי שם בדף צ"ב יש גמ' 'כי עצר עצר ה' וכו'. והוא אמר לי שעשה כן ומיד זה הסתדר; גם הוא - שילמד החובל".

נכנס יהודי ואמר שהוא מחפש לקנות דירה במקום קהילתי בדרום אמריקה, ואין לו כסף, ושאל האם יכול לעשות הגרלה ואולי על ידי כן יוכל לקנות דירה, והרב אמר לו ללמוד 'הבית והעליה' בתלמוד ירושלמי ולמד. האם עתה עליו לעשות משהו נוסף או להמשיך בזה? - "שילמד רמב"ם ושולחן ערוך ונו"כ בזה. ולגבי הגרלה זה בבחינת מניח מעותיו על קרן הצבי".

ג' ילדים מבוגרים, ואין שידוכים. מה יעשה? - "שהאב ילמד כתובות".

סיון תשס"ט. דרשתי באירוסין חתן פלוגי על 'רגל ברגל'. אחד מהשומעין שהיו לו ב' ניתוחים ברגל והיה צריך לעבור ניתוח שלישי, כששמע את הסיפור התיישב ללמוד הל' חוה"מ, והנה עברה המחלה ולא הזדקק לניתוח. בחתונה של אותו בחור חתן השתתף רבנו, ואז הראיתי לו את היהודי הנ"ל. רבנו התרגש מהמעשה.

(דברי שיח' בשלח תשע"ט מתוך 'כל משאלותיך')

האזניים, כה יעזור ה' הלאה!".

ומעשה נוסף בעניין זה שפורסם לאחרונה בגיליון 'דברי שיח' (כי תשא תשע"ט, מתוך 'דידי יושר'):

אל חדרו של רבינו שליט"א נכנס אברך וביקש ברכה לרפואה שלמה. סובל הוא מכאב חזק באחת מעיניו, עד כדי חשש עיוורון באותה העין. הרהר רבינו שליט"א בדעתו למשך זמן מה, ואח"כ שאל את האברך: "חצי ש"ס, כבר למדת?". האברך, נבוך משהו, השיב שטרם הספיק ללמוד חצי ש"ס, ורבינו המשיך ואמר: הרי העיניים נועדו כדי ללמוד תורה, ללמוד את כל הש"ס, אם תחזור לראות בשתי עיניך, תלמד את כל הש"ס?".

"כן!" השיב האברך, "אני מוכן לקבל זאת על עצמי". לאחר ששמע רבינו שליט"א את הבטחתו, בירכו ברפואה שלמה, שיעלמו הכאבים ויראה בעיניו את דפי הגמרא, ויוכל ללמוד במנוחת הדעת.

בהמשך לפרסום יריעה זו, נשלח למערכת גיליון 'דברי שיח' המעשה דלהלן, מאת הרב ט' ערליך מירושלים: "כתוספת על הדברים הנפלאים שהבאתם מעניני הרפואה של מרן שליט"א, הנני בזה לשתף אתכם בסיפור אישי, שהייתי עד לו:

"קרוב משפחה שגר בחו"ל קם בוקר אחד, ופשוט איבד את השמיעה לגמרי באוזן אחת! אחרי כמה וכמה בדיקות וכו' אצל רופאים מומחים, אמרו לו פה אחד: אדוני, תשלים עם המצב, מהיום תתחיל לשמוע רק באוזן אחת ר"ל. הקרוב, שהוא ת"ח ומרביץ תורה באחת מהישיבות המפורסמות בחו"ל, קיבל את זה בתדהמה, ושלח את נכדו שגר בבני ברק שיזכיר אותו אצל מרן שליט"א, וישאל עצה לרפואה.

"רבינו השיב מיד: שילמד הלכות תקיעת שופר! כמובן שהתחיל ללמוד מיד רמב"ם ה' תקיעת שופר, ופלאי פלאים, לאט לאט השמיעה חזרה! מאז עברו כמה שנים, הוא ממשיך ללמוד ה' תקיעת שופר, ובעז"ה השמיעה מתפקדת במאה אחוז ב"ה בב' "

פרשת השבוע

**"בשאר השמחות יש מזרח ויש כיבודים ואני בורח
מזה; ב'שלום זכר' אין מזרח, אין כיבודים, רק באים
לשמוח עם בעל השמחה, לכן לשם אני אוהב ללכת"**

עובדות והנהגות בענייני ברית מילה ממרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

פעמים שר"מ בישיבה לא יעשה ברית בבוקר כיון שהוא צריך למסור שיעור וזה גורם ביטול תורה, אך יש לחלק דר"מ מחויב להעמיד את עצמו כמוסר שיעור, אך אני אין לי שום חיוב דיני בזה. שאל אותי רבנו אם אני אברך מקובל בציבור, ויתכן שיבואו אברכים לברית. אמרתי לו שאני מוכר בחברה... וחזרתי שוב על החילוק. תפס רבנו את ידי ואמר לי במנגינה 'ביטול תורה! אצלי ביטול תורה זה עוון הכי חמור שיש, והוא דוחה את כל הענינים שבתורה' [והוא אמר זאת במנגינה שהסבירה לי היטב שאין כל שאלה בענין, ואצלי החיסרון שאין לי הערכה לתורה]. אמרתי לו שאתלה מודעה בכולל שאף אחד לא יבוא. הוא שאל אותי אם הכולל כ"כ ממושמע, אמרתי לו אבל כך אני מסיר את האחריות, ענה לי שוב, אצלי ביטול תורה הכי חמור, וכל מה שגורם לזה בין באונס ובין ברצון הוא גורם לעבירה הכי חמורה, וסכ"ס אתה גורם לביטול תורה.

בסוף החלטתי לעשות כמין פשרה, לעשות ברית ב-9:30 ולא לתלות מודעה בכולל. הגר"ח קניבסקי היה אמור להיות הסנדק בברית וזו השעה שקבעתי איתו, כשהתקשרתי להודיע היכן הברית, אמרו לי תשתדלו לדייק ולהיות מוכנים כבר ב-9, אמרתי לו שחלה כאן טעות וקבענו ל-9:30, והוא משום מה כתב 9:00

"ביום, השמיני, זמול, בְּשֶׁר עָרְלָתוֹ" (י"ב, ג')

כשהיה שומע רבנו על לידת בן לאחד ממשפחתו או ממקורביו, היה אומר להם: 'היסוד ושורש העבודה (שער העבודה פ"ה) כותב שכששומע שנולד בן היה אומר, ב"ה נולד עוד עובד ה' ללמוד תורה'.

כשהחל רבנו לכהן כראש כולל פוניבז' היה מגיע הרבה לשמחת 'שלום זכר' של האברכים, ובשאר השמחות היה מגיע פחות. פעם השיב לשאלת חתנו הגר"ז ברלין, מפני מה נראה שיותר אוהב ללכת ל'שלום זכר' משאר שמחות: אני אוהב את האברכים ושמוח להשתתף בשמחתם. בשאר השמחות יש מזרח ויש כיבודים ואני בורח מזה, ב'שלום זכר' אין מזרח אין כיבודים רק באים לשמוח עם בעל השמחה, לכן לשם אני אוהב ללכת'.

קביעת זמן המילה

שח לנו הרב א"ג: כשנולד בני בשעט"מ היה נידון האם לעשות ברית ב-10 בבוקר, כיון שרוב משפחתי גרה רחוק, והיתה טרחה גדולה מאד לעשות הברית ב-9, אלא שאז האברכים בכולל יגיעו לסדר מאוחר, או לעשות המילה בצהרים ואז אפסיד את מעלת הזריזין. ואמרתי לרבנו שאף שפורסם בשמו כמה

ממש בטעות, ואמרו לי שבחיים לא אירעה לו כזו טעות... בסופו של דבר הברית היתה ב-9:05 והאברכים הגיעו לכולל ב-9:20. רצון יראיו יעשה.

שח לנו הרה"ג ר"י רוזנגרטן: כשבאתי להזמין את רבנו לברית של בני בכורי שאל מתי הברית, אמרתי ב-9:30. שאל למה? אמרתי כדי שיספיקו לבוא מחוץ לעיר. אמר לי: אבא שלך גר בב"ב, השווער שלך גר בב"ב, אז למי לחכות, זה 'ביטול תורה', תעשה ב-9. וכך הווה. היינו עשרה אנשים בדיוק ב-9 וגם רבנו דייק והגיע לאולם ב-9 והתחיל הברית בדיוק ב-9.

פעם אחת אירע שרבנו היה סנדק בשביעי של פסח ברמת גן אצל אחד מתלמידי שהיו לו בני משפחה קרובים שאינם שומרי תורה ומצוות בתל אביב, ורצה לעשות ברית בבני ברק, אך רבנו אמר לו שיעשה באמצע הדרך ברמת גן, למנוע חילולי יו"ט, שהם יוכלו לבוא ברגל מתל אביב, והוא יטרח ויבוא עד לברית להיות שם סנדק, והלך כחצי שעה לשם כך. וכן הגיע לשם הגר"ח פרידלנדר, שהיה קשור עם אותו אברך, להיות מוהל.

שאלו קמ"י רבנו: אחד החזיר אדם בתשובה, והלה מרגיש שחייב לו חייו, האם לתת לו כהכרת הטוב סנדקאות או שמא יתן לת"ח וצדיק ממנו? והשיב רבנו שאכן יכבד אותו בסנדקאות, כי גדולה מאד חובת הכרת הטוב, ואין מה לדאוג, לא יצא מכך ח"ו שום נזק, אדרבה זה יביא רק תועלת לרך הנימול (כ' צדיק כתמר יפרח).

שח הגר"א מן: שאלתי את פי קדשו של רבנו: בעל תשובה עושה ברית לבנו בש"ק, ואביו מחלל שבת אומר שקשה לו להיות אצל בנו כל השבת ויבוא ברכב בש"ק. יש לבן עצה אחת למנוע את נסיעת אביו, אם יכבדו כסנדק, ואז יסכים לשהות אצלו בשבת, אבל האב רצה לתת לאדם גדול, האם מותר לו 'על חשבון הילד' לתת למחלל שבת? והשיב: כמה ההוא אדם גדול איני יודע, אבל שאביו יחלל שבת זה ברור, וזכות זו שמונע מאביו חילול שבת היא זכות לילד לא פחות מאדם גדול. (כל משאלותיך).

שוב נשלחתי לשאול קמ"ה דרבנו על אברך שנולד לו בן ומעוניין לתת סנדקאות לאדם גדול, אבל אברך פלוני ביקש אם אפשר לתת לו את הסנדקאות כיון שאין לו ילדים, ושמע שיש סגולה לזש"ק להיות סנדק. אבי הבן מוכן לעשות חסד, אבל כיון שסנדק אדם גדול זה טוב לילד, האיך מותר לקחת טובה זו מבנו. רבנו הצדיק את האברך שמסתפק האם נכון למנוע רווח מהילד, ואמר כי מצידו האברך צודק. אך בפעם נוספת שנשאלה השאלה קמ"ה רבנו השיב: מי הוא האדם גדול שרוצה לתת לו איני יודע, אבל המצוה היא ודאי מצוה אמיתית. לכאורה המצוה היא לא פחות מאדם גדול (כל משאלותיך).

ראצ"ט בא לפני רבנו בשאלה: אחד הזמינו להיות סנדק, וחשב לומר לו שיקח ת"ח ולא אותו. אמר לו רבנו: א"א לדעת מי חשוב בעוה"ב יותר, הרי 'עולם הפוך ראיתי' ומצוה הבאה לידך אל תחמיצנה.

סיפר ת"ח פלוני לרבנו כי בברית שעשו לאחיו, סבו רצה

סנדקאות, ואמר לו החזו"א שיעשה חלוקה, הוא החזו"א יקבל את המצוה והסבא יקבל את העשירות. רבנו הגיב ואמר, זו כמובן חלוקה לא שווה, כמו שאחד יקח מיליארד דולר, והשני כמה שקלים, כי מה ערך למצוה ביחס לעשירות עולם הזה שזה עולם חולף (מאחורי הפרגוד עמ' 466).

התחשבות בזולת

סיפר הרה"ג ר' טוביה לוינשטיין בשם אחיו הרה"ג ר' יצחק: באחד השנים, בשעה 11 בבוקר נכנס אברך לרבנו וביקש שרבנו יהיה סנדק בעוד שעה לבנו בעיר אחרת, אמר לו ר' יצחק: א"א לקבוע מרגע לרגע וצריך להתכונן קודם, ובדיוק רבנו עבר שם ליד הדלת, ור' יצחק אמר לרבנו בבדיחותא, האברך הזה רוצה שרבנו ילבש את הפראק ויסע לעירו להיות סנדק. רבנו הסתכל על האברך ואמר לו להכנס לחדרו, ושאלו מה הענין? הלה הסביר שאשתו קשה לה מהלידה ואמרה שהיא תירגע אם רבנו יהיה הסנדק ולכן ניסה היום אולי בכל אופן הוא יסכים להגיע, ואמר רבנו א"כ אני נוסע. כשהגיעו לשם התברר שיש טעות בשעות, ורבנו צריך להשאר עוד שעה וחצי עד הברית, ניגש האברך להתנצל, ואמר לו אחד המשמשים שא"א כך לעכב את רבנו ושיגיד לילדת שרבנו ניסה ורצה להיות סנדק וזה יספיק. רבנו שמע ואמר לאברך: תראה, הוא עסוק נורא, הוא חייב לחזור, אז הוא יחזור עם הנהג שלי, ואני אחכה פה שעה וחצי ותדאג לי רק בסוף למונית שתחזיר אותי הביתה, וכמובן שגם הם נשארו עמו, וכך נשאר שעה וחצי עד הברית לאברך שכלל לא הכירו מעולם. הרה"ג ר' מרדכי אריאל סיפר כי זוכר ברית אחת שהיה רבנו סנדק והצלם לא הספיק לצלם והתאכזב מאד, ועשה עמו רבנו חסד והשאיר התינוק אצלו עד שגמר לצלם כל התמונות.

סדר הברית והברכות

ביאר רבנו את הענין שהרבה עושין את המילה ליד ארון הקודש - כדי שזכות התורה תגן על התינוק. והזכיר שבבריסק היה בבית הכנסת כסא מיוחד לאלוהי הנביא, והיה עומד תמיד בפניה מיוחדת לבריתות סמוך לארון הקודש. והראה רבנו דבר פלא, מה שכתב הרוקח בס' סודי רזי"א (הל' המלאכים) 'ואליהו זכור לטוב ממונה על הרבה, ויש לו שלוחים הרבה, שהרי כשנימולים בשבת בהרבה מקומות איך יהיה בכאן ובכאן אם יש תחומין למעלה מי' טפחים, אלא שיש לו שליחים תחתיו'

סיפר רבנו שהיה אצלו חולה אחד ל"ע, אמרתי לו עצה: להתפלל בברית מילה בשעה שהתינוק בוכה. ומקורו מובא במפרשי הגמ' בשבת קל, א.

ונשאל רבנו האם בברית בשבת ג"כ מותר לבקש אז? וענה הגר"א (אמרי נעם ברכות מח, ב) שאין לבקש שום תחינות ובקשות בשבת, ואין נפק"מ אם זה שעת ברית או לא, ורק כשזה פיקוח נפש אז מותר להתפלל.

רבנו לאחר ברית הקפיד לברך את הילד: שיהי צדיק ותלמיד

יתפללו ההורים על בניהם שיהיו לומדי תורה, ונמצא אם כן שהברכה צריכה להיות שיהיה ירא שמים, אך כיצד זה יבוא, על ידי שילמד תורה ואז יתחיל היראת שמים וע"י הראשית חכמה יראת ד' יגיע לחכמה ויהיה ת"ח, ע"כ. ומה שכתב המשנ"ב בלשונו לומדי תורה ולא כתב שיהיו תלמידי חכמים, שמעתי מהגר"ח קניבסקי כי אלף נכנסים לביהמ"ד ואחד יוצא להוראה ולא כולם ת"ח, אבל כולם צריכים להיות לומדי תורה (כל משאלותיך).

מעשה ששימש רבנו כסנדק באחת הבריתות שהתקיימה בשבת באולם בב"ב, ונשפך בשגגה מדם הברית על אצבעו של רבנו, רבנו לא רצה לשטוף ידו במים של האולם, שלא הוכנו בער"ש בלי חשש חילול שבת רח"ל, ומאידך לא רצה לצאת כך לביתו דיש בזה חשש טלטול, [ונראה שלנגב בממחטה לא רצה משום צובע], לכן המתין שם זמן ממושך עד שהתייבש הדם על ידו וקילפו, ורק אחר כך שב לביתו.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'כאיל תערוג')

חכם. וביאר כי כשמברכים על תורה ויראת שמים, צריך קודם לברך על יראת שמים ואח"כ על תורה, כדכתיב ראשית חכמה יראת ה'.

[ובענין זה סיפר הגר"א מן: נזדמנתי לבר מצוה של נין רבנו וכיבדוני לומר דרשה. בגמר הדרשה בירכתי את נער הבר מצוה שיהיה 'ת"ח ירא שמים ובעל מידות טובות'. אמר לי רבנו לא כך הסדר, אל ראשית חכמה יראת ד'. דבר ראשון יראת שמים. ושאלתיו כי במשנה ברורה (סי' מ"ז סק"י) כתב 'תמיד תהיה תפילת האב והאם שגורה בפיהם להתפלל על בניהם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות', הרי שלומדי תורה תחילה? והשיב כי פעם הרחוב היה נקי, והאווירה היתה נקיה, והדבר הראשון היה יראת שמים, אבל בדורות האחרונים אם לא ילמד מהיכן יתחיל היראת שמים, הרי מיד יסטה מן הדרך כשלא יתחיל קודם ללמוד תורה, וכן באמת ראשית חכמה יראת ד', אבל לדורות שלנו הדרך הראשונה ליראת ד' הוא ללמוד, ולכן כתב המשנ"ב שדבר ראשון

קול העם

יהודי התקשר מחו"ל ושאל: יש לו משפט על מליון דולר, האם מותר לו בכה"ג לקחת עו"ד? השיב מרן: "מי אומר שהוא צריך לגשת למשפט?"

"בדידי הוזה עובדה" - לקט סיפורים אישיים שסופרו אחר מיטתו של מרן שר התורה זצ"ל

מותר לו בכה"ג לקחת עו"ד. השיב מרן: "מי אומר שהוא צריך לגשת למשפט?"
יהודי זה ישב בחיבוק ידיים כציווי מרן, ויום לפני המשפט משכו את התביעה...

שח לי אברך בביהמ"ד במיר, ששמע על אחד שהגיע למרן וביקש ברכה לילד שסובל מאלרגיה בעור ומהרטבה. יעץ לו מרן שילמד פרק ה'עור' וה'רוטב'. אמרתי לו, שמפאת המרחק הגדול שבין המשמעויות קשה להאמין לסיפור כזה...
ואז הסתובב אברך מהספסל שלפנינו ואמר לי: בדידי הוזה עובדא לפני שנה, ביקשתי ממנו ברכה על ילד שמרטיב ואמר לי ללמוד פרק העור והרוטב וכן עשיתי!...

(מגליון עינינו גל, הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחימר נוסף p0583271323@gmail.com)

את המעשה דלהלן סיפר אברך מב"ב כבן שלושים. בהיותו ילד סבל מפצעים רבים בעורו, כעין צרעת ר"ל, והסתובב אצל רופאים רבים למצוא שיקוי ומרפא ולא הועילו כלום, עד שהוכרח לנסוע לחו"ל למקום בו יש אויר שמיקל על כאביו. הוא שהה שם שש שנים, אח"כ שב לארץ ישראל, ואז שוב חזרו הפצעים להציק לו רבות. או אז ניגש אביו למרן זללה"ה וסיפר לו על הפצעים שתקפו את בנו.

בתחילה לא הבין מרן מה הקושי בפצעים, עד שאמר לו שזה כעין צרעת ממש. אמר לו מרן בפשטות: "נו, אז מה הבעיה, הרי לנעמן היתה צרעת והוא טבל ז' פעמים בירדן ונרפאה צרתו". ונסע לירדן וטבל ז' פעמים ועורו נרפא כולו!

יהודי התקשר מחו"ל שיש לו משפט על מליון דולר, והאם

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - להייג, ללמוד, לדעת

"שתיקה יפה": הסימנים שיקלו עליכם לזכור את התנאים המתירים סיפור לשון הרע לתועלת

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

י - יסבב [יכול לסובב באופן אחר. (דהיינו, שאינו יכול לסבב את התועלת באופן אחר, אלא על ידי לשון הרע)].
 ק - קו משקולת [שלא יגדיל העוולה].
 ה - הדין [שלא יצא היזק יותר מכפי הדין].
 י - יראה [שיראה הדבר בעצמו].
 פ, ה - פלוני - הוכחה [שיוכיח את פלוני מתחלה].
 וסימן נוסף: א-ב-ג-ד-ה-ו-ז:
 אני ראיתי, בודאי עוולה, גערה (תוכחה), דיוק, התכוין לתועלת, וא"א באופן אחר, נזק.

היום מתחילים בלימוד כלל י' מהלכות לשון הרע, העוסק בדיני סיפור לשון הרע לתועלת. להיתר סיפור לשון הרע לתועלת, ישנם כמה וכמה תנאים, ובביאורים ומוספים מביאים מספר 'עיקרי דינים' סימן שיכול להקל על זכירתם בראשי פרקים של כל התנאים:
 הסימן הוא: "שתיקה יפה".
 ש - שיתבונן [אם הוא היזק. (דהיינו, האם אכן הדבר שפלוני עשה לחברו, נחשב על פי דין גזל או נזק)].
 ת - תועלת [שיכוון לתועלת].

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

כיצד הכריע הגאון מוילנא מי נחשב בכור על פי הדין?

יבמות דף כג

כי תהיינה לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה

והנה לכאורה הדבר תמוה - המשיך הגאון מוילנא - הכתוב אומר מפורש "וילדו לו בנים האהובה והשנואה", שמקודם ילדה האהובה ואחר כך השנואה, ומדוע יהיה הבכור לשנייה? אבל כאן מרמז הכתוב על מקרה זה: "כי תהיינה לאיש שתי נשים האחת אהובה", זוהי אשתו בהווה, שהיא אהובה לו, "והאחת שנואה", זוהי האשה שנתגרשה ממנו וכמו שנאמר: "ושנאה האיש וכתב לה ספר כריתות", "וילדו לו בנים האהובה והשנואה", האהובה ילדה מקודם, כיון שהיא ילדה לשבעה חודשים, ואחר כך השנואה שילדה לתשעה חודשים. ועל זה באה התורה ואמרה: "והיה הבן הבכור לשנייה. לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכור, כי את הבכור בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים - כי הוא ראשית אונו, לו משפט הבכורה".

(אגישמקע ווארט - תורת הפרשה)

מסופר על הגאון מוילנא זצ"ל, שבזמנו אירע מקרה בעיר וילנא: אחד נשא אשה ושנאה. ומספר שבועות לאחר הנישואין אחרי שנתעברה נתגרשה ממנו. והלה לא התמהמה ולקח אשה אחרת, וגם היא נתעברה ממנו, ולאחר שבעה חודשים ילדה לו בן. עברו כמה שבועות וגם האשה המגורשת נמלאו ימי הריונה תשעה חודשים, וילדה גם היא בן. ונתעוררה השאלה מי משני הילדים יטול פי שנים בירושת האב בתור בכור?
 גדולי הרבנים וילנא בימים ההם נתחבטו בשאלה זו, שקלו וטרו ופלפלו על פי יסודות ההלכה בשני התלמודים בבלי וירושלמי, והעלו חרס בידם. עד שהביאו שאלה זו לפני הגאון מוילנא, והוא כדרכו לא נכנס לפלפולים רחוקים ודחוקים, ותשובתו היתה: דבר זה חיפשתי בבבלי וירושלמי ולא מצאתיו, אבל זהו מקרא מפורש: "כי תהיינה לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וילדו לו בנים האהובה והשנואה, והיה הבן הבכור לשנייה".

בגד בן ארבע כנפות שקיפלולו ותפרוהו - היכן יש למקם את חוטים הציצית?

שהיו טרם הקיפול. ולדעת הרמ"א - יש לקשור את חוטי הציצית בכנפות שנוצרו לאחר הקיפול, אך אין לברך על ציצית זו. ויש המפרשים פירוש אחר בדעת הרמ"א, שיש לקשור חוטי ציצית הן במקום הכנפות שהיו טרם הקיפול, והן בכנפות שנוצרו לאחר הקיפול; אך אין לברך על ציצית זו.

[שו"ע י, ו, משנ"ב יח, וביה"ל ד"ה אלא; וראה עוד שם; ביאורים ומוספים דרשו, 15]

בגד שיש בו ארבע כנפות, וקיפלולו ותפרוהו מכל עבריו - גם אם התפירה אינה מקצועית, והתפר אינו צפוף - יש לקשור את חוטי הציצית בכנפות שנוצרו לאחר הקיפול, ולא במקום הכנפות שהיו טרם הקיפול.

ואם לא תפר את הבגד לאחר קיפולו, ומשתמש בו כשהוא מקופל - לדעת השולחן ערוך, יקשור את החוטים במקום הכנפות

טלית ענקית שלא ניתן ללובשה ללא קיפולה לשנים - האם היא כשרה?

ללובשו רק כשהוא מקופל - יש אומרים שהוא פטור מציצית, כיון שעל מצות ציצית נאמר "על פְּנֵי בְּגָדֵיכֶם", ולבגד זה אין 'שם' בגד; ויש אומרים שאף בגד כזה חייב בציצית, ויקשרו בו את חוטי הציצית במקום הכנפות שהיו טרם הקיפול. ואין לברך על ציצית זו.

[שו"ע י, ו, משנ"ב טז ריט, ושעה"צ כז]

בהמשך לאמור: למעשה, בגד בן ארבע כנפות מקופל, אשר לא תפרוהו לאחר הקיפול מכל עבריו, אין ללובשו, כיון שההלכה בנוגע למיקום חוטי הציצית אינה מוכרעת. וכשאינן אפשרות אחרת, יש לנהוג כדעת השולחן ערוך - לקשור את חוטי הציצית במקום הכנפות שהיו טרם הקיפול.

ובגד אשר מחמת אורכו אינו ראוי ללבישה כמות שהוא, וניתן

בגד ציצית שקשרו בכנפותיו 32 חוטים במקום 16 - האם מותר ללובשו?

הראשונים בלבד, והציצית כשרה. ולדעת הרמ"א ואחרונים רבים, בין אם התכוון להוסיף על החוטים הראשונים, ובין אם התכוון לבטל את הראשונים - אם מסיר את החוטים הראשונים, השניים כשרים; ואם מסיר את השניים, הראשונים כשרים.

[שו"ע י, ו, ומשנ"ב כא-כג]

בגד בן ארבע כנפות, שקשורים בו חוטי ציצית כהלכתם - הקושר בו חוטי ציצית נוספים במטרה לקיים בהם את המצוה, עובר על איסור 'בל תוסיף', והציצית פסולה ללבישה כל עוד יש בה את כל החוטים.

ובנוגע לתיקון הבגד: לדעת השולחן ערוך, יש להסיר את כל החוטים ולקושרם מחדש; אך אם התכוון בהוספת החוטים השניים 'לבטל' את החוטים הראשונים, די בהסרת החוטים

* בגד שיש בו יותר מארבע כנפות - חייב בציצית, אך יש לקשור בו חוטי ציצית בארבע כנפות בלבד, ויש לקושרם בארבע הכנפות הרחוקות ביותר זו מזו.
* בגד שיש בו ארבע כנפות העשויות כעין זָוִית, וקיפלן, ותפרן באופן שכנפות הבגד מעוגלות - חייב בציצית; אך אם תפר את הקיפולים בתפירה מקצועית - יתכן שהבגד פטור מציצית.
* נאמר בתורה על מצות ציצית: "גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת כְּסוּתֶךָ", ודרשו חכמינו ז"ל: "תעשה - ולא מן העשוי", דהיינו שיש לקשור את חוטי הציצית בכנף הבגד, כאשר כבר ישנן בבגד ארבע כנפות, ולא שהבגד יעשה בן ארבע כנפות לאחר שהגדילים כבר עשויים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה פירוש הכלל "דבר שְׁבִמְנִין אינו בטל"?

במדויק, כגון נרות חנוכה, שמדליקים אותם בכל לילה במנין - הריהו נחשב כדבר שבמנין, ואינו מתבטל בתערובת. ולכן, נר חנוכה - אשר לאחר שהודלק למצותו הוא נאסר בשימוש לצרכים אחרים, משום שהוקצה לצורך המצוה - שהתערבב בנרות אחרים, אינו מתבטל, וכל הנרות שבתערובת אסורים בשימוש שאינו לצורך נרות חנוכה.

[שו"ע תרעג, א, משנ"ב כא, ושעה"צ כד]

כלל הוא בידינו: "דבר שְׁבִמְנִין אינו בטל", כלומר, דבר שמחמת חשיבותו נמכר לפי מנין הפריטים, ולא באומדן אחר שאינו מתייחס במדויק למספר הפריטים, כגון במשקל או בנפח - אינו מתבטל בתערובת, גם באופן שעל פי כללי ביטול ברוב הוא אמור להתבטל.

וכתבו הפוסקים, שאף דבר שמצד עצמו אינו נמכר במנין, אבל הוא מיועד למצוה, ומחמת המצוה מונים את כל הפריטים

הלוח היומי

כ"ז באדר ב' | רבי חיים פנחס ב"ר יעקב יצחק שיינברג זצ"ל, ר"י תורה אור ובעל טבעת החושן, משמרת חיים, מילואי אבן, אגרא דשמעתתא ועוד

יארצייט:

- תקל"ג: רבי רפאל משה ב"ר יוסף בולה זצ"ל, בעל גט מקושר.
- תקע"ב: רבי אהרן ב"ר שמשון מאוסטרהא זצ"ל.
- תקע"ג: רבי אליעזר ליפמאן ב"ר אלימלך (מליז'נסק) וייסבלום זצ"ל, אב"ד חמלניק ובעל אורח לצדיק.
- תרל"ט: רבי ישעיה ב"ר משה שור זצ"ל, בעל כליל תפארת.
- תרנ"ה: רבי אלישע ניסים ששון ב"ר ניסים דנגור זצ"ל, חכם באשי של בגדד ובעל גדולת אלישע וש"ת מעשה בי"ד.
- תרפ"ו: רבי שלמה ב"ר חיים חייקל ראובן אלישיב (אלישוב) זצ"ל, בעל לשם שבו ואחלמה.
- תרצ"ו: רבי מרדכי זוסיא ב"ר מנחם נחום טברסקי זצ"ל, מהוצאלס-יאס.
- תרצ"ח: רבי משה ב"ר דוד לאנדינסקי זצ"ל, ר"י חפץ חיים בראדין.
- תשל"ט: רבי חיים ב"ר יחיא סנואני זצ"ל, המקובל מיהוד, אב"ד מחוזו שרעב וסינואן בתימן ובעל ארזי לבנון, זוהר הרקיע, מקם מקדש ועוד.
- תשע"ב: רבי חיים פנחס ב"ר יעקב יצחק שיינברג זצ"ל, ר"י תורה אור ובעל טבעת החושן, משמרת חיים, מילואי אבן, אגרא דשמעתתא ועוד.
- תשע"ד: רבי יוסף המדאני כהן זצ"ל, רבה הראשי של יהודי אירן.

יש לך היום אורה חשוב

כאשר הרה"ק רבי ישכר בער מראדושיץ שחה בלובלין, הוא היה רגיל לעורר את שכניו באכסניה והיה אומר להם: "בא אורח שמעולם לא היה כאן, ותיכף ילך ולא ישוב, הלא הוא 'היום' הזה".

(נפלאות הסבא קדישא ח"א עמ' מה)

נשתדל לייקר את הזמן ולנצל כראוי לעבודת ה', שהרי כל יום שעובר לא ישוב לעולם

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il